

Nr 86

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1960/61 till Vissa byggnadsarbeten vid statens vårdanstalt å Brotorp för alkoholmissbrukare; given Stockholms slott den 4 mars 1960.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Torsten Nilsson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att statens vårdanstalt å Brotorp för alkoholmissbrukare skall byggas ut främst i syfte att där redan fr. o. m. budgetåret 1961/62 skall kunna beredas vård även åt sådana kvinnliga alkoholmissbrukare, som nu omhändertages å fångvårdsanstalten i Växjö. Kostnaderna för den föreslagna utbyggnaden beräknas till 1 120 000 kronor. Härav föreslås 700 000 kronor anvisade för budgetåret 1960/61.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms
slott den 4 mars 1960.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Nilsson, anför efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, finans- och inrikesdepartementen följande.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan under kapitalbudgeten (bilaga 27, punkten 3) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Vissa byggnadsarbeten vid statens vårdanstalt å Brotorp för alkoholmissbrukare för budgetåret 1960/61 beräkna ett investeringsanslag av 700 000 kronor. Jag anhåller nu att få ånyo anmäla denna anslagsfråga.

Den nuvarande statliga anstaltsorganisationen för vård och behandling av kvinnliga alkoholmissbrukare

Kvinnliga alkoholmissbrukare vårdades tidigare vid tvångsarbetsanstalten i Landskrona. Sedan denna anstalt år 1940 upplåtits för krigsmaktens behov inrättades en ny allmän tvångsarbetsanstalt för kvinnor vid centralfängelset i Växjö. För vård av kvinnliga alkoholmissbrukare anordnades i samband härmed en särskild statlig vårdanstalt å Haknäs i närheten av Venngarmsanstalten. År 1941 förordnade Kungl. Maj:t, att tills vidare i anslutning till tvångsarbetsanstalten i Växjö skulle vara inrättad en statlig alkoholistanstalt avsedd för vård av sådana kvinnliga alkoholmissbrukare som av disciplinära skäl inte kunde intagas på Haknäsanstalten utan måste vårdas å slutan anstalt. Sedan den 1 juli 1956 benämnes ifrågavarande anstalt i Växjö statens inom fångvårdsorganisationen anordnade vårdanstalt för alkoholmissbrukare.

Haknäsanstalten inrättades från början såsom ett provisorium i en för ändamålet förhyrd privatägd fastighet. Hyresavtalet förlängdes i olika etapper och utlöpte definitivt den 30 juni 1958. Därefter ersattes anstalten i enlighet med förslag av nykterhetsvårdsutredningen av en ny anstalt å Brotorp i Lekebergs kommun, Örebro län.

För vård och behandling av kvinnliga alkoholmissbrukare finnes nu dels den erkända vårdanstalten Hagbyhemmet med 21 platser, vilka provisoriskt ökats till 26, dels den statliga vårdanstalten å Brotorp med 18 platser, dels ock den vid fångvårdsanstalten i Växjö anordnade vårdanstalten för sådana omhändertagna, som är i behov av sluten vård. Vid Växjöanstalten disponeras härför 10 platser.

Antalet inskrivna (närvarande jämte permitterade m. fl.) samt antalet närvarande patienter vid vårdanstalten å Brotorp vid utgången av varje månad under år 1959 framgår av följande tablå.

Månad	Antalet	
	inskrivna	närvarande
januari	20	8
februari	21	12
mars	23	14
april	26	13
maj	29	15
juni	31	17
juli	32	14
augusti	34	16
september	34	16
oktober	35	19
november	36	18
december	39	15

Patienterna sysselsättes med sömnad, vävning och andra terapiarbeten samt med göromål för vårdanstaltens dagliga skötsel. Under den ljusare årstiden förekommer även trädgårds- och parkarbeten.

Fångvårdsanstalten i Växjö är ett cellfängelse av gammal typ. Det togs i bruk redan 1848 och har sedan dess moderniserats vid flera tillfällen. Anstalten har f. n. en sluten kvinnoavdelning med 64 platser, en öppen sådan avdelning med 10 platser samt en sluten mansavdelning med 18 platser. De kvinnliga alkoholmissbrukare, som hänvisas till Växjöanstalten, intages på den slutna kvinnoavdelningen, där 10 platser disponeras för ifrågavarande patienter. Förutom interner, som ådömts frihetsstraff, samt kvinnliga alkoholmissbrukare finnes på avdelningen intagna kvinnliga tvångsarbetare samt häktade kvinnor, vilka skall genomgå sinnesundersökning.

Beläggningen vid Växjöanstalten i vad avser de tre sistnämnda kategorierna vid utgången av varje månad under år 1959 framgår av följande sammanställning.

Månad	Antalet närvarande			Summa
	alkohol- missbrukare	tvångs- arbetare	häktade undersök- ningsfall	
januari	2	5	1	8
februari	3	6	5	14
mars	6	6	5	17
april	7	4	2	13
maj	6	4	2	12
juni	7	4	2	13
juli	6	6	1	13
augusti	4	7	2	13
september ...	3	7	—	10
oktober	4	5	1	10
november ...	4	3	—	7
december ...	4	6	1	11

Tidigare förslag m. m. beträffande anordningar för sluten vård av kvinnliga alkoholmissbrukare

Enligt beslut av 1956 års riksdag (prop. 79, SU 144, Rskr 305) skall fångvårdens kvinnoanstalt i Växjö flyttas till egendomen Hinseberg invid Frövi, Örebro län. Vid beslutet förutsattes, att de kvinnliga alkoholmissbrukare, som vårdades på Växjö, skulle tagas om hand inom nykterhetsvårdens anstaltssystem. Det förutsattes vidare, att denna fråga skulle kunna lösas innan Hinseberg togs i bruk för sitt nya ändamål.

Enligt de meddelade direktiven ingår det i nykterhetsvårdsutredningens uppdrag att överväga lämpliga åtgärder för omhändertagande av de kvinnliga alkoholmissbrukare och tvångsarbetare, som nu mottages vid Växjöanstalten. Med anledning härav har utredningen inkommit med två framställningar.

I skrivelse den 8 augusti 1957 förordade *nykterhetsvårdsutredningen*, att en särskild avdelning för tvångsarbetsklientelet skulle anordnas vid Hinseberg och att denna avdelning tills vidare — i avbidan på att en ny permanent anstalt för kvinnliga alkoholmissbrukare kunde byggas — även skulle utnyttjas som sluten anstalt för de kvinnliga alkoholmissbrukare, som vårdades vid Växjöanstalten. I yttranden över utredningens framställning uttalade *socialstyrelsen* och *fångvårdens byggnadskommitté* inte någon erinran mot utredningens förslag. *Fångvårdsstyrelsen* motsatte sig inte, att de till tvångsarbete dömda kvinnorna tills vidare kvarstannade inom fångvårdsorganisationen men ansåg, att detta med minsta olägenhet kunde ske vid Växjöanstalten. Då nya vårdplatser för kvinnliga alkoholmissbrukare, även de svåraste, vore avsedda att anskaffas, skulle förhållandena på den föreslagna kvinnoavdelningen vid anstalten i Växjö — den

dittillsvarande mansavdelningen med 18 platser — enligt styrelsen så till vida bli mera tillfredsställande som avdelningen endast under en övergångstid skulle behöva användas även för kvinnliga alkoholmissbrukare.

På förslag av Kungl. Maj:t i 1958 års statsverksproposition beslöt riksdagen, att den vid Växjöanstalten anordnade avdelningen för ifrågavarande klientel skulle bibehållas tills vidare på sätt fångvårdsstyrelsen föreslagit. Den nya kvinnoanstalten å Hinseberg har emellertid inte blivit färdigställd i sådan tid, att omdisponeringen av Växjöanstalten kunnat genomföras.

I sin framställning om anslag för vårdanstalten i Växjö för alkoholmissbrukare för budgetåret 1960/61 har *fångvårdsstyrelsen* framhållit, att den nya fångvårdsanstalten för kvinnor beräknas successivt kunna tagas i bruk under budgetåret 1960/61. Växjöanstalten kommer att användas för huvudsakligen manligt fångklientel. Avsikten är att den nuvarande kvinnoavdelningen skall disponeras för manliga fångar. På den nuvarande mansavdelningen skulle omhändertagas kvinnliga alkoholmissbrukare och tvångsarbetare samt kvinnliga häktade. Anstaltens ändrade disposition skulle bli av provisorisk karaktär i avvaktan på lösningen av bl. a. frågan om en ny sluten anstalt för kvinnliga alkoholmissbrukare.

I yttrande över fångvårdsstyrelsens framställning framhöll *socialstyrelsen*, att det var ytterst otillfredsställande, att kvinnliga alkoholmissbrukare vårdades på en fångvårdsanstalt. Därjämte syntes den av fångvårdsstyrelsen föreslagna avdelningen inom anstalten vara föga lämplig för ändamålet. Socialstyrelsen hemställde, att annan möjlighet undersöktes för vård av ifrågavarande kategori kvinnliga alkoholmissbrukare i avbidan på den definitiva lösning, vartill förslag väntades bli framlagt av nykterhetsvårdsutredningen.

I skrivelse den 6 november 1959 har *nykterhetsvårdsutredningen* anfört, att utredningen vid besök på Växjöanstalten funnit att förutsättningarna för en ändamålsenlig vård å denna anstalt — särskilt efter den omdisposition av lokalerna som skulle bli nödvändig till följd av förändringar i fångvårdsanstaltens verksamhet — måste anses så ogynnsamma att, i avvaktan på en mera permanent lösning av frågan, Växjöanstalten övergångsvis borde ersättas med annan anstalt. Utredningen föreslår ånyo, att en dylik ersättning åstadkommes genom att i anslutning till fångvårdsanstalten å Hinseberg anordnas en avdelning för kvinnliga tvångsarbetare och alkoholmissbrukare. En sådan anordning är enligt utredningens mening den lättast framkomliga vägen att snabbt eliminera de speciella olägenheter ur vårdsynpunkt som skulle vara förenade med ett bibehållande av anstalten i Växjö.

Nykterhetsvårdsutredningen har i annat sammanhang förklarat sig ha för avsikt att framlägga förslag till en ny vårdanstalt för kvinnliga alkoholmissbrukare som ersättning för Brotorps- och Växjöanstalterna och berör nu

även denna fråga. Utredningen meddelar därvid, att den undersöker möjligheterna att förlägga en vårdanstalt för kvinnliga alkoholmissbrukare med 40 vårdplatser till det nya mentalsjukhuset vid Mellringe i Örebro. Förutsättningen för lokaliseringen till Mellringe har varit att under alla förhållanden sjukhusets medicinska resurser skulle kunna utnyttjas. Utredningen har emellertid räknat även med andra fördelar. Vissa anordningar skulle kunna användas gemensamt med mentalsjukhuset. Personalbostäder skulle kunna erhållas i Örebro. En vårdanstalt vid Mellringe skulle dock inte kunna komma till stånd förrän tidigast 1962/63. Utredningen berör som ett alternativ frågan om en utbyggnad av Brotorpsanstalten. Beträffande denna fråga har utredningen anfört, att vårdanstalten har ett isolerat läge, vilket redan visat sig medföra svårigheter för personalrekryteringen. Det vore vidare nödvändigt att göra betydande investeringar i byggnader av olika slag, bl. a. personalbostadshus. Markområdet vid Brotorp var dessutom begränsat. Brotorpsanstalten skulle framdeles kunna utnyttjas för manligt klientel, t. ex. som annex till Åsbrohemmet.

I yttrande över nykterhetsvårdsutredningens framställning anför *fångvårdsstyrelsen*, att starka skäl talar mot en avdelning för kvinnliga tvångsarbetare och alkoholmissbrukare i anslutning till fångvårdsanstalten å Hinseberg. Ett bifall till förslaget innebär ingen lösning av frågan om anstalt för omhändertagande av kvinnliga tvångsarbetare och alkoholmissbrukare. Alltjämt skulle dessa två kategorier kunna hävda, att den vård som meddelas dem för att hjälpa dem ur alkoholmissbruk och lösdriveri försiggår på ett fängelse. Det vore olyckligt om Hinsebergsanstalten från början skulle belastas med intagna, vilkas vård och behandling faller under socialvården. Fångvårdsstyrelsen avstyrker förslaget.

Fångvårdens byggnadskommitté framhåller, att det är av synnerlig vikt att tillfredsställande resurser snarast skapas för behandling av det alkoholistklientel som hittills hänvisats till Växjöanstalten. Det synes angeläget, att förslag om en ny permanent vårdanstalt för kvinnliga alkoholmissbrukare utan ytterligare dröjsmål framlägges av nykterhetsvårdsutredningen. Ur fångvårdssynpunkt torde det vara till minsta men, om de kvinnliga alkoholmissbrukarna under en relativt kort övergångstid kvarstannar på Växjöanstalten. Att för något år anordna ett provisorium på Hinseberg finner kommittén inte vara att rekommendera.

Förslag till utbyggnad av Brotorpsanstalten

Den 30 december 1959 har Kungl. Maj:t uppdragit åt byggnadsstyrelsen att i samråd med styrelsen för vårdanstalten å Brotorp och nykterhetsvårdsutredningen verkställa utredning rörande och inkomma med förslag till de åtgärder i fråga om markförvärv, uppförandet av förläggningsbyggnad samt personalbostäder, som kan vara erforderliga för anordnande av en sluten avdelning vid Brotorpsanstalten. *Byggnadsstyrelsen* har den 26 februari 1960 inkommit med utredning och förslag i ämnet.

Till grund för byggnadsstyrelsens förslag ligger ett av nykterhetsvårdsutredningen uppgjort lokalprogram. I motiveringen till detta program framhåller utredningen, att förutsättningar inte kan anses föreligga för att å Brotorp skapa en vårdanstalt för kvinnor med samma vårdmöjligheter som man nu har vid Gudhem för manliga alkoholmissbrukare. Ehuru utredningen sålunda anser att Brotorp inte kan komma att fylla de krav, som bör ställas på en permanent vårdanstalt, måste dock, framhåller utredningen, vid den nu aktuella planeringen beaktas, att Brotorp såsom den enda statliga vårdanstalten för kvinnor kommer att motta ett svårskött klientel, som kräver inte alltför obetydliga vårdresurser.

Enligt en av nykterhetsvårdsutredningen uppgjord preliminär personalplan skulle för en utbyggd vårdanstalt krävas sammanlagt 16 befattningshavare.

Det av byggnadsstyrelsen utarbetade förslaget avser dels uppförandet av en specialavdelning, dels vissa ombyggnadsarbeten i huvudbyggnaden, dels ock uppförandet av 3 familjebostadshus samt ett bostadshus för ogift personal.

Byggnadsstyrelsen föreslår, att specialavdelningen uppföres öster om den nuvarande huvudbyggnaden och i omedelbar anslutning till densamma. Direkt förbindelse mellan de två byggnaderna skall erhållas genom en särskild förbindelsegång. Denna skall ansluta till huvudbyggnaden vid de nuvarande utrymmena för sjuk- och läkarvård m. m., som således inte längre kan disponeras för detta ändamål. I förbindelsegången skall bl. a. anordnas ett besöksrum.

Den föreslagna specialavdelningen innefattar dels en avdelning med 9 vårdplatser i enkelrum, dels en intagnings- och sjukavdelning omfattande 2 dubbelrum och 2 enkelrum för patienter samt rum för läkare, sköterska och behandling, dels ock 2 isoleringsrum. Enligt förslaget skall i specialavdelningen även inrymmas administrationslokaler såsom expeditjonsrum för föreståndare, assistent och biträde samt en mottagningsexpedition m. m. I källarvåningen skall förutom vissa förrådsutrymmen anordnas en arbetssal, tvättstuga med mangelrum, rum för gruppterapi, nytt pannrum samt snyggingsrum.

I fråga om huvudbyggnaden föreslås, att de nuvarande utrymmena för sjuk- och läkarvård efter ombyggnad disponeras som omklädningsrum och rastrum för personalen. Vidare föreslås en ombyggnad i anslutning till de nuvarande köks- och ekonomiutrymmena. Enligt förslaget skall bl. a. föreståndarens nuvarande expeditjonsrum byggas om till personalmatsal.

De tre familjebostadshusen är avsedda att utföras enligt någon av de av bostadsstyrelsen utarbetade typritningarna till familjebostäder. Bostads-huset för ogift personal föreslås innehålla 4 dubletter och 4 enkelrum.

Genom den föreslagna till- och ombyggnaden kommer Brotorpsanstalten att erhålla sammanlagt 31 vårdplatser, nämligen 16 platser i huvud-

byggnaden och 15 i specialavdelningen. Härtill kommer de två isoleringsrummen.

Kostnaderna för de i huvudsak efter nykterhetsvårdsutredningens lokalprogram projekterade byggnadsåtgärderna omfattande om- och tillbyggnad av vårdanstaltens huvudbyggnad, uppförande av 3 bostadshus om 3 rum och kök samt ett bostadshus med 4 dubletter och 4 enkelrum, har av byggnadsstyrelsen beräknats uppgå till sammanlagt 1 350 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1959. Kostnaderna fördelar sig på de olika projekten enligt följande.

	Kronor
Specialavdelningen m. m.	710 000
Ombyggnad i huvudbyggnaden	30 000
Bostadshus för ogift personal	240 000
3 familjebostäder	210 000
Yttre arbeten	140 000
Markköp	20 000
	Summa 1 350 000

I detta sammanhang fäster byggnadsstyrelsen uppmärksamheten på att anstaltens vatten- och avloppsanläggningar kan vara i behov av översyn och att det framdeles kan bli nödvändigt med en ombyggnad av dessa anläggningar. Det nu framlagda förslaget omfattar sådana vatten- och avloppsanläggningar av provisorisk karaktär, som tills vidare kan godtagas av vederbörande hälsovårdsmyndighet.

Såväl anstaltsstyrelsen som nykterhetsvårdsutredningen har förklarat sig inte ha något att erinra mot det av byggnadsstyrelsen uppgjorda skissförslaget.

Socialstyrelsen anför i yttrande över förslaget, att det enligt styrelsens mening måste vara ändamålsenligt, att en enda anstalt erhåller uppgiften att taga vård om hela det klientel, som nu vårdas å Växjö och Brotorp. Brotorpsanläggningen kan väl icke anses idealisk för ändamålet, särskilt som de nu befintliga förläggingsutrymmena har huvudsakligen flerpersonsrum, men den synes böra godtagas för en övergångstid, då något genomförbart bättre alternativ icke finnes. Det synes vara nykterhetsvårdsutredningens avsikt att i sitt slutbetänkande framlägga förslag till slutlig lösning av uppgiften angående vård av det kvinnliga klientelet.

Socialstyrelsen har intet att erinra mot den utformning förslaget erhållit.

Departementschefen

För vård och behandling av kvinnliga alkoholmissbrukare finns f. n. tre allmänna vårdanstalter inom nykterhetsvårdens anstaltsorganisation. För

de mera lättskötta alkoholmissbrukarna finns en erkänd vårdanstalt, Hagbyhemmet. De mera svårskötta hänvisas till statens vårdanstalt å Brotorp. För sluten vård har anstaltsorganisationen inga andra resurser än de platser, som disponeras för ändamålet vid fångvårdsanstalten i Växjö. Varken Hagbyhemmet eller Brotorpsanstalten har någon möjlighet att differentiera patienterna, exempelvis efter deras fysiska eller psykiska tillstånd, på olika avdelningar. Vid Växjöanstalten vårdas alkoholmissbrukarna tillsammans med bl. a. för brott dömda kvinnor, tvångsarbetare samt häktade sinnesundersökningsfall.

Anstaltsorganisationen för vård av kvinnliga alkoholmissbrukare ingår i det frågekomplex, som utredes av nykterhetsvårdsutredningen. Vårdanstalten å Brotorp inrättades på grund av att den förhyrda fastighet, som tidigare använts som statlig vårdanstalt för kvinnor, inte längre kunde disponeras. Inrättandet av Brotorpsanstalten innebar emellertid inte en slutlig lösning av anstaltsfrågan för nämnda klientel bl. a. därför att en avveckling av fångvårdsanstalten i Växjö såsom vårdanstalt för alkoholmissbrukare inte möjliggjordes. Nykterhetsvårdsutredningen har anmält, att den har för avsikt att lägga fram förslag om en ny vårdanstalt med 40 vårdplatser för kvinnliga alkoholmissbrukare, vilken anstalt skall ersätta såväl Växjö- som Brotorpsanstalten och förläggas i anslutning till det beslutade mentalsjukhuset i Mellringe invid Örebro.

Riksdagen har fattat beslut om en överflyttning av fångvårdsanstalten i Växjö till Hinseberg vid Frövi. Överflyttningen beräknas vara slutförd under budgetåret 1960/61, varefter den nuvarande kvinnoavdelningen vid Växjöanstalten skall användas för manligt fångvårdsklientel. Enligt tidigare planer skulle därvid den nuvarande mansavdelningen övergångsvis användas som kvinnoavdelning för alkoholmissbrukare, tvångsarbetare och vissa häktade.

Frågan om en snar ersättning av vårdplatserna för alkoholmissbrukare vid Växjöanstalten har nu aktualiserats av socialstyrelsen och nykterhetsvårdsutredningen. Socialstyrelsen, som erinrat om det otillfredsställande i att kvinnliga alkoholmissbrukare vårdas på en fångvårdsanstalt, har uttalat, att den nuvarande mansavdelningen på grund av sitt otidsenliga och bristfälliga skick är föga lämpad för det avsedda ändamålet. Nykterhetsvårdsutredningen har framhållit, att förutsättningarna för en ändamålsenlig vård å denna anstalt — särskilt efter den omdisposition av lokalerna som blir nödvändig på grund av förändringen i fångvårdsanstaltens verksamhet — måste anses så ogynnsamma, att anstalten, i avvaktan på en mera permanent lösning av frågan, övergångsvis bör ersättas genom att en avdelning för kvinnliga tvångsarbetare och alkoholmissbrukare anordnas vid Hinseberg. Såväl fångvårdsstyrelsen som fångvårdens byggnadskommitté har emellertid ställt sig avvisande till utredningens förslag.

Jag anser det i hög grad angeläget, att tillfredsställande vårdresurser

för alla kategorier av kvinnliga alkoholmissbrukare snarast kommer till stånd inom nykterhetsvårdens anstaltsorganisation. Ytterligare kortsiktiga provisorier bör undvikas. Jag har därför ansett det böra undersökas, om det inte låter sig göra att redan fr. o. m. ingången av budgetåret 1961/62, vid vilken tidpunkt Växjöanstalten enligt planerna skall omorganiseras för manligt fångklientel, inom nämnda anstaltsorganisation skapa sådana resurser, att kvinnliga alkoholmissbrukare, som är i behov därav, kan beredas vård utan att fångvårdsanstalt behöver tas i anspråk.

En av byggnadsstyrelsen i samråd med anstaltsstyrelsen och nykterhetsvårdsutredningen verkställd utredning visar, att det är möjligt att vid vårdanstalten å Brotorp anordna det antal vårdplatser och de resurser i övrigt, som fordras för att tillgodose angivna önskemål. Det framlagda förslaget har två väsentliga fördelar. En ersättning för vårdplatserna vid Växjöanstalten erhålles inom en relativt kort tid och Brotorpsanstalten får större differentieringsmöjligheter och bättre vårdresurser än den har f. n.

Brotorpsanstalten saknar nu möjligheter till isolering eller sluten vård av patienter och resurserna för medicinsk behandling är begränsade. Med en utbyggnad av vårdanstalten på det sätt byggnadsstyrelsen föreslagit torde erhållas en vårdanstalt med relativt goda resurser för vård och behandling samt med godtagbara differentieringsmöjligheter. Anordnandet av en helt ny vårdanstalt för kvinnliga alkoholmissbrukare kan därmed inte längre anses aktuellt.

Enligt förslaget skall Brotorpsanstaltens platsantal ökas från nuvarande 18 till 31, fördelade på en avdelning med 16 platser i den nuvarande huvudbyggnaden samt en intagnings- och sjukavdelning med 6 platser och en avdelning med 9 platser i enkelrum i en nyuppförd annexbyggnad. Sistnämnda båda avdelningar skall allt efter behovet kunna ges en mer eller mindre sluten karaktär. I annexbyggnaden skall också inrymmas två isoleringsrum.

Vid Växjöanstalten disponeras f. n. 10 vårdplatser för kvinnliga alkoholmissbrukare. Under år 1959 har beläggningen vid månadskiftena varierat mellan 7 och 2. Vid Brotorpsanstalten och vårdanstalten Hagbyhemmet har platsantalet åtminstone tidvis varit otillräckligt, varför överbeläggning måst tillgripas. Det finns också anledning räkna med att platsbehovet, när bättre vårdmöjligheter föreligger, kommer att visa sig vara något större än den nuvarande beläggningen anger. Jag anser mig därför böra godta den föreslagna ökningen av platsantalet.

Även i övrigt finner jag mig kunna i stort sett tillstyrka det av byggnadsstyrelsen framlagda förslaget. Detta bör dock ytterligare bearbetas i syfte att om möjligt nedbringa kostnaderna, varjämte frågan om uppförande av de tre föreslagna familjebostadshusen bör anstå tills vidare.

Kvinnliga tvångsarbetare torde i avbidan på att lösdriverilagstiftningen omprövas alltjämt få tas om hand inom fångvårdsorganisationen.

Kostnaderna för den av mig förordade utbyggnaden av vårdanstalten å Brotorp kan beräknas till 1 120 000 kronor enligt prisläget den 1 juli 1959. Härav bör 700 000 kronor anvisas för nästa budgetår. Härtill kommer kostnader för inventarier samt för den personalökning m. m., som föranledes av ökningen av platsantalet. Dessa anslagsfrågor bör lämpligen underställas nästa års riksdag.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond till *Vissa byggnadsarbeten vid statens vårdanstalt å Brotorp för alkoholmissbrukare* för budgetåret 1960/61 anvisa ett investeringsanslag av 700 000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Bengt Lundin
